

LAKTANYA-SZABÁLYOK

A

MAGYAR KIRÁLYI CSENDŐRSÉG

RÉSZÉRE.

1344. G.

U 150 1885-VII-1-13531

BUDAPEST, 1876.

PESTI KÖNYVNYOMDA-RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

(Hold-utca 4. sz.)

LAKTANYA-SZABÁLYOK

A

MAGYAR KIRÁLYI CSENDŐRSÉG

RÉSZÉRE.

BUDAPEST, 1876.

PESTI KÖNYVNYOMDA-RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.
(Hold-utca 4. sz.)

ORSZÁGOS LEVÉLTÁR
K. szekció

1. §.

Laktanya-rend.

A csendőrségi laktanyában a legmagasabb rendfokozatu egyén a laktanya-parancsnok.

A laktanya-parancsnok köteles arra felügyelni, hogy a 2. laktanya tulajdonosa szerződés szerű kötelezettségeit teljesítse, őt ha szükséges, azokra figyelmeztetni — vagy pedig a hiányokat az előljáró parancsnokságnak feljelenteni. A laktanya-parancsnok azonban másrészt köteles az épületnek és alkatrészeinek (nevezetesen a falak, ablakok, ajtók, padlózat és kályháknak) a bennlakók által való minden károsítását megakadályozni.

A laktanya átvételekor avagy átadásakor a tulajdonos, 3. vagy ennek felhatalmazottja jelen legyen.

Új laktanyák kiszemelésénél arra kell törekedni, hogy 4. — a nélkül, hogy az elszállásolási alap ez által megterheltetnék — kert is tartozzék az épülethez, a mely zöldség termesztésre és nagy hőségben a csendőröknek a szabadban való tartózkodhatására szolgálhat. Tekepályák és torna-készülékek az udvarban vagy kertben a kincstár megterhelése nélkül létesíthetők, nemkülönben tisztességes és megengedett játékok egyáltalában előmozdítandók.

Utczára szolgáló földszinti ablakok a biztonság- és 5. illem tekintetéből, lehetőleg ablaktáblákkal — vagy ha ez a bérbevételnél ki nem eszközölhető — sötét zöld

függönyökkel legyenek ellátva; ez utóbbiak az őrs-átalányból szerzendők be. Valamennyi csendőrségi lakhely mindenki által látható jelzőtáblákkal tétetik felismerhetővé, mely táblák az épületnek az utca felé levő oldalán, megfelelő magasságban erősítendők meg.

6. A helyiségek használatukhoz képest, a következő minta szerinti és a bejáratok fölé függesztendő, táblákkal jelölendők meg:

10 centimeter.

erdélyi
Magy. kir. horvát-szlavon csendőrségi-parancsnokság.

—dik szárny.
—örs.

Őrs-iroda.

20 centimeter.

Ezek kemény papírtáblákra ragasztatnak és egy fél centimeter szélességű zöld papírszegélylyel láttatnak el.

7. Padlásokon, faszinben és más tűzveszélyes helyiségekben dohányozni vagy födetlen világgal járkálni tilos.

A tűz a konyhákban és kályhákban takarodó után — illetőleg a külszolgálatból este hazatérő csendőrök részére való vacsora megfőzése után — eloltandó.

A laktanya-parancsnok köteles a fölött örködni, hogy a kémények annak idején kitisztíttassanak és a létező tűzoltó-szerek mindig használható állapotban és kéznél legyenek.

Ha a laktanyában tűz támad, azonnal a helységben szokásos tűzriadó jel adattassék, a ruházat, fegyverzet, ágynemű, szolgálati irományok stb. a szabadba hordandók,

minden a tűz oltására rendelkezésre álló eszköz alkalmazandó és a tűzoltásnál a rend fenntartására hivatott közegek hathatósan támogatandók.

A folyosók és lépcsők a mint besötétedik, az egész 8. éjen át kivilágítva legyenek.

Az emeleten levő szobákban és folyosókon ne tétessenek oly gyakorlatok, melyek az épületet megrázkódtatják.

Fát és kőszemet csak is az udvaron és a pinczehelyiségekben szabad aprítani. Kinyitott ablakok kellően megakasztandók, erős szélben pedig bezárandók.

A laktanya belsejében, nevezetesen a folyosókon, lépcsőkön és udvarokon, valamint annak közelében is tisztaság uralkodjék.

A szemetet és hamut csak is az e végre külön kijelölendő helyekre szabad hordani és nagyobb felhalmozásuk elkerülése végett megfelelő időközökben onnan is eltávolítandók.

Haszonvehetlen szalma alkalmas helyre kiürítendő és mihelyt lehetséges a laktanyából eltakarítandó.

A laktanya kútjának vízminőségére folytonos figyelem fordítandó, s gyakran megvizsgálandó, vajjon nem tartalmaz-e az egészségnek ártalmas alkatrészeket.

A légszesz-vezetéki készülék kifogástalan állapotára folytonosan kell figyelni.

A kincstári fegyveren kívül más lőfegyvert a legény- 10. ségnek tartani nem szabad.

A laktanyában lőni tilos.

A fegyverek töltése és a töltények eltávolítása az őrs-parancsnok — vagy helyettese — felügyelete alatt, és mindenestre oly helyen történjék, hol a fegyver véletlen elsülése esetén sem sérülhet meg senki.

11. A csendőrségi tiszteknek — saját személyökre és a netalán velük levő szolgáljukra nézve meg van engedve, hogy a laktanyába szálljanak be.

A közös hadsereg és honvédség tisztjeinek, továbbá közigazgatási és törvényszéki hivatalnokoknak csak azon esetben szabad a laktanyákba szállani vagy ott meghálni, ha hivatalosan utaznak, s egyéb szállás a helységben egyáltalában nem kapható.

Minden ily eset azonban, ha a szállás 24 órán túl volna adandó, az őrsparancsnok által közvetlenül a csendőrség-parancsnokságnak feljelentendő.

12. Dőzsölés — különösen más őrsokról érkező csendőrökkel — játszótársaságok és tánczene szigoruan tiltatnak, — rossz hirben álló személyeknek, mint látogatóknak, egyáltalában nem szabad a laktanyába lépni.

13. A szolgálat-mentes csendőrök kijárására nézve általában a szolg. szab. I. rész 33. §-sa mérvadó ; csak hogy mindenki tudtúl adni tartozik, hogy szükség esetén hol leendő feltalálható.

14. A laktanyát este be kell zárni — és csak az ébresztő idején ismét kinyitni.

Továbbá minden körülmények között legalább is egy csendőrnek kell felügyelőként a laktanyában visszamaradni.

15. Elvül szolgáljon, hogy a hon levő csendőr úgy saját — valamint távollevő bajtársainak fegyvereire, ruházatára és szerelékeire is felügyelni tartozik, mert a kincstár tulajdonát képező vagy a tömegből beszerzett fegyvereknek és egyéb tárgyaknak elidegenítése esetén, azok elengedés tárgyát nem képezhetik.

16. A csendőrség-parancsnokság a férhelyi viszonyokra való tekintettel megengedheti, hogy a laktanyában több nő csendőrnek családja is — de csak feltételesén — elszállásoltassék.

Ezen kedvezmény rögtön ismét visszavonandó, mi-helyt ennek folytán a konyha közös használatát, a csend-örök által beszerzett tüzelési anyagnak elhasználását vagy az őrs által szolgálatba fogadott szakácsnéat illetőleg — vagy máskülönbén vizsályokra vagy panaszokra ok szolgáltatik, vagy pedig a fegyelem és erkölcsösség az őrsön csorbát szenvedne.

A szárny-parancsnokság a csendörök jutányosabb 17. ellátása tekintetéből megengedheti, hogy az őrs-szakácsné a laktanyában lakhassék, ha az legalább 40 éves, és a legény-ségtől elkülönített helyiség létezik. — Ez esetben azonban számára butortárgyak a csendőrségi alapból nem igényel-hetők.

A laktanyai butortárgyak és konyhaeszközök mindig a 18. leltár szerinti teljes számban legyenek, s használható álla-potban és tisztán tartassanak, a miért a laktanya-parancs-nok felelős és esetleg kártérítésre kötelezett.

Az étkezési és ivó eszközök, mosdótálak stb., valamint 19. a szobák takarítására megkívántató tárgyak is a konyhában tartatnak.

A csendörök zárt bőröndjei a kamarában vagy pad- 20. láson őriztetnek.

Macskát csak is a szobákon kívül, kutyát pedig épen 21. nem szabad tartani; — kivételesen azonban megengedhető, hogy egészen magánosan álló laktanyákban házörző kutya lánczon tartassék.

2. §.

Szoba-rend.

Az őrs-parancsnok, a csendöröket a kijelölt helyisé- 22. gekbe akként oszsa el, hogy a próba-szolgálatot teljesítő legények az oktatásukkal megbizott csendörökkel ugyanazon szobában legyenek elhelyezve.

23. Ha valamely szobában két vagy több ember van elhelyezve, — a rangban legidősebb altiszt, vagy a legrégebben szolgáló csendőr szoba-parancsnok, ki mint ilyen a fegyelem, rend és tisztaság fentartásáért felelős.
24. A bejárat belső felén a szobalajstrom függ, mely a következő minta szerint szerkesztessék:

Szoba-lajstrom				
Rendi fokozat	N é v		Megjegyzés	Fő

26 centiméter.

20 centiméter.

ez a 6. pont szerint, kemény papírtáblára ragasztva és beszegve legyen.

Ha a csendörök több — egymás között összefüggő — kis szobában vannak elhelyezve, akkor elégséges az első szoba ajtajára egy szobalajstromot függeszteni.

A szobában létező ágynemű és laktanya-butorzat kar- 25.
ban tartásáért a szoba-parancsnok az őrs-parancsnoknak felelős, — kinek minden felmerült kárt vagy hiányt azonnal kell jelentenie.

Az ágyak a férhelynek megfelelően, — ajtók és ablak- 26.
októl lehetőleg távol, — s czélszerűen állítassanak fel; a csendőr fekhelyét csak is az őrs-parancsnok engedélyével változtathatja.

Mindegyik ágy fejrésze fölé egy 11 centimeter hosszú, 27.
8 centimeter széles és a 6. pont szerint készített táblácska alkalmazandó, melyen a csendőr rendfokozata és neve legyen felírva.

Az ágyneműt gondosan kell kimélni, mindig tisztán 28.
tartani, gyakran szellőztetni és kiporolni.

Az ágyak — úgy mint a lefekvéshez — megvetve 29.
legyenek; — s naponta a felkelés után azonnal felrázatván, újból vettessenek meg.

Az ágyban semmiféle holmit sem szabad tartani.

Lepedők és vánkoshéjak időnkint változtatandók, a 30.
szalmazsákok pedig a szükséghez képest megtöltendők.

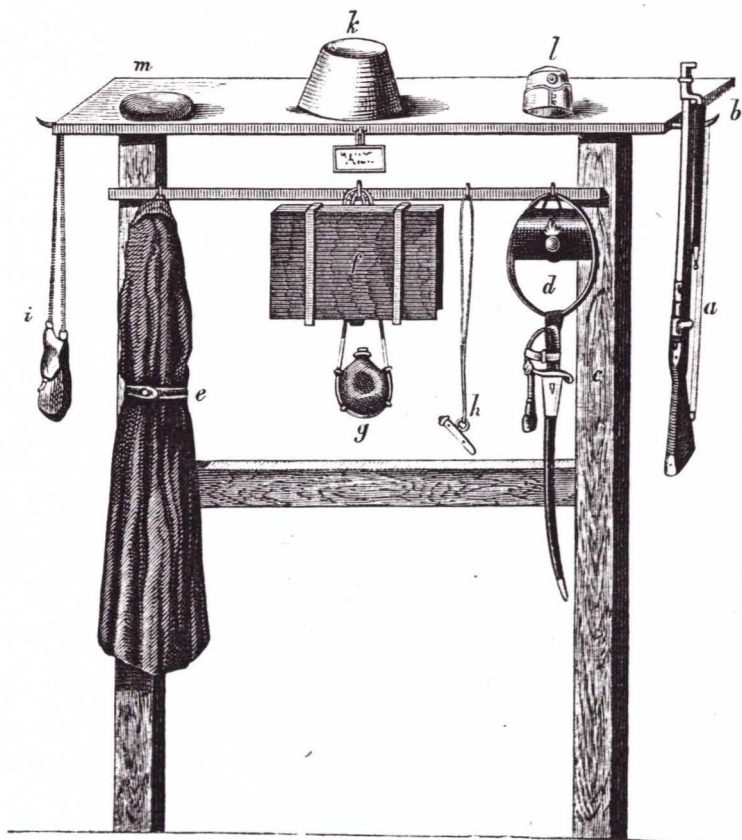
Egy-egy saját fejevánkossal használata a nőtlen legény- 31.
ségnek is meg van engedve.

A szolgálatból éjjélkor vagy még később — vagy pedig 32.
egyáltalában fárasztó gyalog-menetekről bevonuló csendöröknek az ágyakon való fekvés nappal is meg van engedve, de a lábbelit le kell vetniök.

A köpenynyel betakarózni soha sem szabad.

A fegyver, lőszer, szerelék és ruházat akként helye- 33.
zendő el, hogy mindenkor használható állapotban és kéznél legyen.

32. A ruhafogasra (kenyér-polczra) — mint azt a következő ábra mutatja — felakasztatnak, illetőleg reá rakatnak:

- a) a lőfegyver;
 b) a hüvelybe rejtett szurony;
 c) a hüvelybe rejtett kard a derék szíjjal;
 d) a tölténytáska a gránáttal kifelé fordítva, s benne 7 töltény elhelyezve; — a többi — nem a tölténytás-

kában elhelyezett — töltény, vászonba vagy erős minőségű papirosba csomagolva, a hátibőröndben őrzendő meg;

e) a köpeny, bélésével befelé fordítva és hátra hajtott gallérral, közepén a köpeny-szíjjal összezsákolva;

f) a hátibőrönd;

g) a tábori-kulacs;

h) a jelsíp;

i) a járőrtarisznnya, melyben a gúzs- és összekötő-láncz a lakattal és a csavarhuzó vannak;

k) a kalap, melynek tokja vékonyabb minőségű kemény papirból készítve és kék boríték-papírral van bevonva;

l) a tábori sapka;

m) a kenyér.

A ruhaszekrényben valamennyi ruha és fehérnemű 33. (valamint a tokba tett forgó és a zöld jelsíp-zsinór), nemkülönben az aprólékos kéziszerszerek, az evőeszközök, stb. czélszerűen elrakva tartatnak.

A csizmák és mellétők a papucsok az ágy fejrésze 34. alatt, sarkukkal a fal felé, helyeztessenek el.

Írófüzetek, tintatartó, könyvek, térképek stb. az író- 35. szekrény fiókjában tartandók.

A csendőr szekrénye kulcsát saját belátása szerint 36. őrizze meg.

Hogy a csendőr magát a laktanyában lehetőleg otthonosan érezze, s az ott tartózkodás neki kellemessé tétessék: kisebb képek, fényképek (a mennyiben azok a tisztesség és erkölcsiség fogalmaival megegyeznek), tükrök, órák, kerettel ellátott dicsérő bizonyítványok és okmányok a falra függeszthetők, de anélkül, hogy az túlságosan megrakatnék.

Ép úgy lehet az ablak-fülkében vagy szoba-szögletben virág- és pipa állványokat felállítani, lámpákat, asztal-, szoba-, és futó-szőnyeget használni.

A nőtlen csendőrök berendezéseiknél azonban figyelemmel legyenek arra, hogy podgyászukat tekintettel lehető állomás-változásokra szükségtelenül ne szaporítsák.

38. A nőtlen — különben is külön elszállásolt őrs-parancsnoknak egy matrác, — valamint nagyobb kényelem kedvéért — egy vánkossal ellátott szék és éjjeli szekrény használata van megengedve. Ugyanez áll a számvivői szolgálatra alkalmazott altisztekre nézve is.

39. Nős csendőrök a szoba butorzatot illetőleg korlátozásnak nincsenek alávetve, de kötelesek a rend és tisztaság általános szabályait megtartani.

40. A napirend, valamint az őrs-körlet térvázlata az iskola-vagy egyik legénységi szoba falára kifüggesztendő.

41. Az őrs-irodába tartozik egyebek között: az íróasztal, az előírt jegyzőkönyvekkel és szolgálati irományokkal, a fából készült falóra, a tankönyvek és taneszközök, a katonai előljárók-, a politikai főnökök és az őrs-körletben hivataloskodó közigazgatási és törvénykezési tisztviselők névjegyzéke, végre a számadásban levő butorzat, a laktanya- és konyhaszerek leltára.

Az időszaki beadványok lajstroma, a járőri beosztás és a szomszédos őrsök kilometerek szerinti távolságának kimutatása a falra kifüggesztve legyenek.

42. A vizes korsó (födéllel és alap-dézsával) és az ivópohár a szobában vagy a konyhában alkalmas helyen tartathatnak.

43. A szobák naponta és általában valahányszor szükséges kiséprendők és kellően szellőztetendők; por és pókhálók eltávolítandók, ablakok, ajtók, asztalok, padok, székek, ágy- és kenyéreszközök (polczok) gyakran megmosandók.

A fehérneműnek mosását és szárítását, a főzést és egyáltalában mindazt, a mi ártalmas kipárolgást okoz — a szobában tűrni nem szabad.

A szoba padlózata a szükséghez képest felmosandó, — 44. de csak alkalmas időjáráskor és nem épen akkor, midőn laktanyaszemle lett elrendelve.

A poronddal való behintés, mint az egészségre ártalmas, meg nem engedhető; — a súrolásra használt porond megtörtént tisztogatás után azonnal eltávolítandó.

A padlózatot nem szabad vízzel lelocsolni, hanem a sikárlás lehetőleg szárazon eszközöltessék.

Az őr- és szoba-parancsnokoknak szigoruan kell arra 45. ügyelni, hogy a kályhák fűtése kellő elővigyázattal történjék.

Mihelyt a csendőrök aludni mennek, a szellentyű-zárkészülékek egészen eltávolítva vagy kinyitva legyenek.

Az őrön gondoskodva legyen a felől, hogy éjjel rögtön 46. világot lehessen gyújtani.

A csendőrségi laktanya belsejének megtekintése min- 47. denkire ama benyomást tegye, hogy abban katonai rendhez és a legnagyobb tisztasághoz szokott tisztességes férfiak laknak.

3. §

Ügyeleti szolgálat.

Az ügyeleti tisztesek vagy ügyeleti csendőrök a lak- 48. tanya-parancsnoknak közegei, a belszolgálatnak kezelésére általában, — különösen azonban a laktanya- és szobarendnek fentartására.

Különös kötelességek: a netaláni foglyokra való fel- 49. ügyelet, kisebb szolgálati járatoknak teljesítése (a postára, a hatóságokhoz), továbbá a laktanya kapujának kinyitása és bezárása éjjel, minél fogva a legénységnek takarodó utáni hazatérése felől határozott felvilágosítást kell tudniok adni.

A felváltás rendszerint délben történik, s a szolg. szab. 50. I. részének 28. §-a a csendőrségnek ügyeleti szolgálatra

vezényelt egyéneire nézve is, ámbár csak általánosságban alkalmazást nyer.

51. Csendes és közönséges viszonyok között kapuügyeletet nem szabad tartani.

4. §.

Készültség.

52. Őrsőkön, melyek legalább is 3 emberből állanak, de még sem birnak annyi számmal, hogy laktanyaügyeletet tarthatnának, — e helyett — csakis egy laktanya-készültség tartható.
53. A készültségi csendőr nappal fel van öltözve, kardját és tölténytáskáját csak akkor vegye és kalapját akkor tegye föl, ha valamely belépőnél kell jelentkeznie.
- Éjjel levetkőzve nyugodhatik.
54. Ezen szolgálatban az őrsparancsnok is részt vesz és az ügyeletet, valamint a készültséget az állomásslolgálati könyvben mutassa ki.
55. A laktanya-készültséget tartó egyén bármely perczen elküldhető helyi vagy külszolgálatra, minélfogva az a szükséghez képest felváltható, — s e szolgálat rövid, sőt huzamosb időre fel is hagyható.
56. Ezen szolgálat nem egyéb mint könnyebb fokú ügyeleti szolgálat; az ezen szolgálatot teljesítőnek azonban a laktanyából magánügyben eltávozni nem szabad.
57. Készültséget csakis 2 emberből álló őrsök nem tartanak.
58. Ha valamely őrs-állomáshelyen vagy annak környékén, néptömeg összecsdődülése vagy más esemény folytán, csendzavarástól tarthatni, — akkor a szolgálattól ment valamennyi csendőr készültségbe lép, — mely esetben a szolg.

szab. I. rész 484. pontjának első és második bekezdésében előírt helyzetben kell lenniök.

Ugyanezen készségi fok áll azon csendőrökre nézve 59. is, kik a csend, rend és biztonság fentartása céljából bárhol egyesítvék.

5. §.

Laktanyaszemle.

Ha egyenruhába öltözött és oldalfegyverrel ellátott 60. tiszt lép oly szobába, melyben több csendőr van jelen, az őt legelőbb megpillantó »Vigyázz!«-t kiált.

A legénység ott, a hol épen van, a belépő felé fordulva szabályos állásba helyezkedik; — a szobaparancsnok a tiszt elé megy és ezen minőségében jelentkezik — a nélkül, hogy előbb oldalfegyverét felvenné vagy kalapját feltenné.

Ha a laktanya-parancsnoknál magasabb rendfokozatu 61. előljáró előleges tudósítás nélkül jön a laktanyába, akkor az ügyeleti vagy készségi csendőr nála jelentkező, a laktanya parancsnokot erről értesíti és a további parancsokat kikéri.

Ha az előljáró legelőször is a laktanya- vagy őrs- 62. parancsnokhoz lép be, akkor ez utóbbi ezen minőségében jelentkezik, — a jelen és távol levő csendőrök felől jelentést tesz, és kéri az engedélyt, hogy szabályszerűen felöltözhessenek.

Ha csak egy csendőr van otthon, akkor ez, — kettő 63. közül, — a rendfokozat szerint főlebbvaló vagy régebben szolgáló, végzi a fennemlített jelentést.

Iskolaszobában vagy étkezéskor a jelentkezésre nem 64. hivatottak csak egyszerűen felkelnek.

Ha valamely előljáró éjjel jő a laktanyába, akkor a 65. kapu kinyitására és bezárására hivatott csendőr vagy altiszt

e találkozáskor azonnal megteszi a jelentést a hon levő csendőrök felől, kik — ha az előljáró másképen nem rendelkezik — tovább nyugodhatnak.

Ha ezen csendőr (altiszt) nem maga a laktanya- vagy őrsparancsnok (vagy ennek távollétében a helyettes), akkor az előljáró megérkezését a 61. pont szerint ennek, — esetleg a helyben levő csendőrségi szárny-, szakasz- vagy csendőrség-parancsnoknak (helyettesnek) is kell jelentenie.

66. Megrendelt laktanya- vagy őrsszemle alkalmával a fogadtatás a laktanya bejáratán belől, és pedig az őrsparancsnok vagy helyettese, továbbá az ügyeleti vagy készségi csendőr által történik.

Az őrsparancsnoknak netalán helyben levő előljárói szintén állást foglalnak rendfokozatuk szerint.

A csendőrök, ha nem lett egyéb megparancsolva, a megrendelt öltözetben, a szobákban egyenkint az ágyak elé vagy közé állanak, — a szobaparancsnok pedig az ajtó közelében foglal állást.

67. Ha »fegyverrel« való kivonulás parancsoltatik meg, a csendőrök — számerejökhez képest egy vagy két sorba sorakozva — alkalmas helyen állíttatnak fel.

68. A 66. pont értelmében felállított tisztetek egymás után jelentkezvén, — az előljárót, — az ügyeleti vagy készségi csendőr kivételével — a laktanya belsejébe kísérik.

A rangban legmagasabb, a jelentés megtétele után az őrsnél szóval jelenti az állományt, míg a szakasz-, illetőleg szárny- és törzs-állomásokon, az osztagnak illetőleg csendőrség-parancsnokságnak állományáról egy állománykimutatás nyújtandó át.

A szobaparancsnokok a szemlélő előljáró beléptekor »Vigyázz!«-t vezényelvén, e minőségekben jelentkeznek és az előljáró közelében maradnak.

Fegyverrel való kivonuláskor a parancsnok a gyakorl. 69. szab. I. részének 226. vagy 437. pontja szerint teljesíti az előírt tisztelgést.

Befejezett szemle után az előljáró további parancsai 70. szerint kell eljárni.

6. §.

A m. kir. honvédelmi miniszternek, a m. kir. belügy-miniszternek, a horvát-szlavon-dalmát országok bánjának, továbbá a fő- és alispánnak fogadtatása.

Ha a honvédelmi miniszter, a belügyminiszter vagy a 71. bán váratlanul jő a laktanyába, — az őt legelőbb megpillantó csendőr »Vigyázz!«-t kiált, s a csendőrök ott, a hol épen vannak, a belépő felé fordulva, állásba helyezkednek.

Az őrsparancsnoknak magát be kell mutatnia és a további utasítást kikérnie.

Ha az állomáson esetleg csendőrtiszt van, ez azonnal értesítendő, hogy magát bemutatassa.

Ha azonban a megérkezés előre tudtul adatott, a fogadtatás a 66. pont szerint teljesítendő.

Ha a fő- vagy alispán váratlanul a laktanyába jő, a 72. csendőrök a 71. pont 1. és 2. bekezdése szerint viselik magukat.

Ha azonban a megérkezés előre jelezve lett, akkor a csendőrök szokásos foglalkozásukat a »Vigyázz!« vezénnyeléseig folytathatják ugyan, de kabátba öltözködve kell lenniök.

Az őrsparancsnok a fő- vagy alispánt a laktanya kapujánál — feltett kalappal és oldalfegyverrel — várja.

7. §.

Orvosi szemle.

73. A szolgálati szabályzat III. részének 3. pontja a katonát egészségének fentartására és esetleges megbetegedésének azonnali jelentésére kötelezi.

Az említett szabályzat 26. pontja szerint az altisztnek egyik legfontosabb kötelessége, az alá rendeltkre — az egészség fentartására nézve fennálló szabályok követését illetőleg — kellően felügyelni.

Továbbá a tisztnek is a 80. pont szerint a legénység egészségének fentartására gondosan kell figyelnie, és a legénységnek az ide vonatkozó szabványokban való oktatására, valamint azok pontos teljesítésére ügyelnie.

74. Altisztek, őrzetők és katonák a szolg. szab. I. részének 276. pontja értelmében időnként orvosi szemle alá vonandók.

75. Miután a tapasztalás mutatja, hogy ezen szemlék, a csendőrségnél is szükségesek, hogy valamely betegség mindjárt keletkezésekor gyógyíttassék és hogy a szolgálati állomány, nemkülönben a kincstár kárára oly gyakran előforduló felülvizsgálatok ritkábbá tétessenek: az orvosi vizsgálat lehetőleg minden hónapban megtartandó.

76. Ez csak oly állomásokon történjék, a hol honvéd- vagy katona-orvosok vannak alkalmazva, vagy a hol valamely polgári orvos ezen szemlét ingyen elvállalja.

77. Azon állomásokon, hol orvosi szemlék tartatnak, a szomszéd őrs-állomásoknak fogolykiséret, postafedezet, tanukihallgatás, vagy egyéb szolgálati járat folytán oda érkező csendőrei is megvizsgálhatók.

78. Mindegyik őrsön, a következő minta szerint szerkesztett »Gyengélkedők könyve« vezetendő.

Az első öt rovatot az őrs-parancsnok, a többit az orvos tölti ki.

Magy. kir. ^{erdélyi} horvát-szlavon csendőrség-parancsnokság.

X-dik szárny.

őrs N . . . ben.

Gyengélkedők könyve.

A vizsgálat napja	A betegek			Betegség	Mint gyengélkedő az őrsön marad		Gyógyintézetbe küldetett	Felgyógyult	Meggalt	Az orvos észrevétele és aláírása
	rendfokozata	vezeték és kereszt neve	kora		a baj csekély volta miatt	mint nem szállítható				
			szolgálati éve							

Ha a beteget orvos nem látogatta, akkor az utóbbi 79. által betöltendő rovatokat is az őrs-parancsnoknak kell saját legjobb belátása és meggyőződése szerint betölteni.

Ha valamely vizsgáló előljáró jelen van, ezen kötelesség arra háramlík.

A gyengélkedők könyve a legpontosabban vezetendő, 80. és abban az őrsön előforduló és legalább is 24 óráig tartó minden gyengélkedés kimutatandó.

A csendőrség-parancsnokságnál vezényelt altiszteknek megbetegedése a helybeli őrs gyengélkedők-könyvébe iratik be.

A gyengélkedők-könyve nemcsak a felülvizsgálati eseteknél szükséges tisztí-bizonyítványok szerkesztésére, hanem (tettetett betegeskedési esetekben) bünyenyítő feljelentésekre is fontos anyagot nyújthat.

8. §.

Közétkezés.

A hol az őrs legalább is 3 nőtlen csendőrből áll, a 82. reggelit, ebédet és vacsorát szakácsné főzze.

83. Valamely csendőrnek nejét rendszerint nem szabad mint őrsszakácsnét szolgálatba fogadni.

84. Ha az őrs csak két emberből áll, vagy ha szakácsnét tartani, vagy kapni épenséggel nem volna lehetséges, akkor a reggeli és ebéd valamely vendéglőből, vagy magánházból a laktanyába hozandó.

Ily körülmények között nőtelen csendőrök, nők altisztek és csendőröknél is étkezhetnek.

85. A befizetendő étkezési-pénz a szakasz-parancsnok által az élelmi cikkek árához képest meghatároztatik, szemle utazások alkalmával a viszonyokhoz mértén módosíttatik és a zsoldfizetési napokon előlegesen fizetendő le.

Az egyéb betéteket is, a főző és fűtő továbbá a világitási anyagra, a szakácsné bérére stb. hasonlókép a szakasz-parancsnok szabályozza, s ezen összegek szintén a zsoldfizetés napján vételezendők be.

Ezen levonások fokának meghatározására a szárny- és csendőrség-parancsnokság megfelelő befolyást gyakorolhat.

86. Jobb áttekinthetés céljából mindegyik csendőrség-parancsnokság körletén hasonló mintaszerű gazdálkodási könyv létezzék, melybe minden csendőr betekinthes.

87. A számadástétel egy erre alkalmas csendőrre bizassék, ki a körülményekhez képest változtatható, ez a pénztárnak egyik kulcsát biztosan őrizze meg.

Az őrs-parancsnok helyettese, ki annak távozásakor a pénzeket átveszi, a számviteltől lehetőleg felmentendő.

88. Mindennemű gazdasági pénzek, a hó folytán kifizetendő zsold-pénzzel együtt az őrs-parancsnok íróasztala fiókjában elzárva tartatnak, ki a második kulcs biztos megőrzéseért felelős.

89. A jegyzőkönyv az őrs-parancsnok vagy a számvivő változása esetén lezárandó és benne az átadás és átvétel bizonyítandó.

Magától értendő, hogy a pénztári bizottsági tagok minden változásakor a kimutatott pénzmaradék megolvassása és helyességének constatalása eszközözlendő.

Minden rendfokozatu szemléttartó előljáró köteles meg- 90.
érkezése után az űrs gazdálkodási könyvet lezárni, a pénzmaradékot megolvasni és ennek helyességét megerősíteni.

Győződjenek meg arról, vajjon a kettős zárlat tényleg foganatosittatik-e?

Minden bevásárlás azonnal készpénzzel fizetendő ki. 91.

Nős csendőrök tetszés szerint élelmezik magukat; fel- 92.
tételeztetvén, hogy a magán háztartáshoz megkivántató vagyonnal is bírnak.

Az esetre, ha gyermek nélküli nős csendőrök, a nő t- 93.
lenek beleegyezésével, a közétkezésben részt vesznek, a kétszeres étkezési pénzt fizetik. Ha azonban valamely nős csendőr gyermekeivel együtt vesz részt az étkezésben, akkor a betét általa, tekintettel a megrendelt étkezési adagokra fizetendő.

Hogy nősök a belső világítás, szakácsné bére és a 94.
fűtési anyag, — továbbá — ha a közétkezésben részt vesznek — a főző-fa költségeihez mennyivel járuljanak: azt a szárny-parancsnokság határozza meg.

Ha valamely állomáson a 84. pont határozatának 95.
keresztülvitele netán nem volna lehetséges, — akkor a szárny-parancsnokság kivételesen megengedheti, hogy a csendőrök a vendéglőben ebédeljenek.

Ezen engedmény azonban rögtön visszavonandó, ha a vendéglő látogatása adósság csinálásra, kicsapongásokra vagy egyéb kihágásokra vezetne.

A csendőrség közétkezésében más katonai vagy pol- 96.
gári személyeknek résztvenni rendszerint nem szabad; eltérést e szabálytól, — különös kivételes esetekben — de csak is bizonyos meghatározott időre, a magy. kir. csendőrség-parancsnokság engedélyezhet.

9. §.

Elszállásolási átalány.

97. Ezen átalányból fedezendő:

- a) a laktanya tisztán tartása és külső világítása;
- b) a főzőedények és konyha eszközök fentartása;
- c) a lepedők és vánkoshéjak mosása és kijavítása;
- d) a téli és nyári takarók, szalmazsákok, a lószőr- és szalma-fejvánkások tisztán tartása;
- e) a szalmazsákok újbóli meg- és utántöltése.

98. Ezen átalány az őrsnek oszthatatlan havi összesített illetékét képezi; netaláni megtakarítások tehát csak is ugyanazon őrsnek javára, és csak is elszállásolási keltekre és gazdasági célokra fordíthatók.

99. A számla a következő minta szerint — tehát a gazdasági pénzeztől elkülönítve — vezettetik, s egy csendőrnök a számvitelre való kirendelését, valamint a letéteményezést és a pénztári szemlevizsgálatot illetőleg a 8. §-ban foglalt határozványok mérvadó.

Magy. kir. ^{erdélyi} horvát-szlavon csendőrség-parancsnokság.

—-dik szárny.

—-őrs.

Számla

az elszállásolási átalány-pénzek felhasználásáról.

A melléklet száma	Kelt	A bevételek és kiadás kimutatása	Bevétel		Kiadás		Maradék	
			fr.	kr.	fr.	kr.	fr.	kr.
	1876	Márczius végével maradék . . .	2	34	.	.	2	34
	April 1.	A szárny - parancsnokságtól 4 csendőrső számára . . .	4	36	.	.	6	70
	2.	Egy liter petroleumért . . .	.	.	20	6	46	

10 forintot meg nem haladó megtakarítások előrelát- 100.
hatlan beszerzésekre készletben tartandók.

10 forinton fölüli megtakarítások egyéb elszálláso- 101.
lási kellékekre fordíthatók u. m.:

a) a laktanya csinosbitására pld. a butorzatnak új befes-
tése, függönyök beszerzése stb. által;

b) a tüzelő és belső világítási anyagnak beszerzésére,
hogy ez által a csendőröknek ez iránybani részlet fizetése
alább szállíttathassék.

A 101. pontban említettekre vonatkozó engedélynek 102.
megadása a szemlélő szakasz- szárny- és csendőrség-parancs-
nokokat illeti meg, kik szemlészeti leletőkbe határozottan
iktassák be, miszerint a 97. pont értelmében fedezendő
kiadások valóban eszközöltettek, s az ágyneműek és a kony-
ha-eszközök rendben vannak.

10. §.

Napirend.

A csendőrség-parancsnokság részéről a csendőrök fog- 103.
lalkozását illetőleg napirend adandó ki, mely a kihallgatás
óráját és a parancs-kiadás idejét is határozza meg.

11. §.

Ébresztő és takarodó.

Az ébresztő nyáron fél hat órára, télen hét órára 104.
határoztatik meg.

A takarodó ideje télen és nyáron esti 9 órára tüzetik 105.
ki, a mikor a csendőrök, valamint a szolgálatra beosztott
tizedesek, őrzetők és katonák a laktanyába hazatérni tar-
toznak.

106. Őrsvezetők és őrmestereknek közönséges viszonyok között meg van engedve, hogy két órával a takarodón túl kimaradhassanak.
107. Kiválóan minősített tiszthelyettesek, tisztjelöltek, valamint őrmestereknek a csendőrség-parancsnokok naponként reggeli 2 óráig terjedő »Kimaradási engedély jegyeket« is adhatnak.
108. A szárny-parancsnokok valamennyi elkülönített őrs számára megfelelő számú, és folyó számmal ellátott utólag kitöltendő kimaradási engedély jegyet adjanak ki, melyeket az őrsparancsnoknak kell megőrizni.
109. Ez utóbbi fel van hatalmazva arra, hogy a jelentkezőknek, magaviseletökre és a szolgálat érdekeire való tekintettel, a meghatározott időn túli, de legfőlebb az ébresztőig terjedő kimaradásra engedélyt adjon és az e szerint kitöltött engedély-jegyeket kiszolgáltassa.
110. Ezen kedvezmény az elkülönített őrsparancsnok személyére nézve is fennáll, ha nincs épen jelen valamely vizsgáló előjáró.
111. Az elkülönített őrsparancsnokok a használt engedély-jegyeket, — a laktanyába történt visszatérés időpontját rájuk feljegyezvén, — későbbi megsemmisítés végett a szárny-parancsnokságnak tartoznak beküldeni.
112. A tiszti állomásokon beosztott legénységnek szabály szerint a reggeli kihallgatásnál kell a kimaradási engedélyt kérelmezni.
113. Azon személyekre nézve, kik a 106. pont szerint, vagy külön engedélyjeggyel részökre engedélyezett takarodón túl való kimaradhatással saját egészségek vagy pedig a szolgálat hátrányára visszaélnek, ezen kedvezmény a szárnyparancsnokság által 6 hétre — a csendőrség-parancsnokság által pedig 10 hétre beszüntetendő, — s az engedély-jegy visszavonandó.

Az előadott viszonyok folytán továbbá a csendőrség- 114.
parancsnokságok az említett engedélyt mindenkor egészen
vagy részben, tartósan vagy bizonyos időre megszüntethetik,
a mi különös körülmények között egész őrsökre
nézve is, mint elővigyázati rendszabály elrendelhető.

12. §.

Egyéb határozványok.

Nős őrsparancsnokok, kiknek családjaik a laktanyán 115.
kívül ugyanazon helységben laknak, — ha szolgálatilag nin-
csenek elfoglalva, — délben 2 órán át, továbbá a parancs-
kiadástól a takarodóig családjaiknál tartózkodhatnak.

Ha a takarodó után a laktanyában a szabályos rend-
ről meggyőződtek, ha éjjel szolgálatba lépő csendőröket nem
kell eligazítani, — vagy ha nem érkezett meg valamely
szemlét tartó előljáró — akkor az éjet is családjaiknál tölthet-
hetik.

Ők azonban az éjjeli tivornyázásoknak és nőszemélyek 116.
bebocsátásának megakadályozásáért, valamint egyáltalában
a laktanya-rendnek fentartásáért éjjel is felelősek ma-
radnak.

Oly nős csendőrök, kik nem őrsparancsnokok és szol- 117.
gálat mentesek, a laktanyán kívül lakó családjaikat délben
és este meglátogathatják, de az éjt csak is az őrsparancsnok
engedélyével tölthetik náluk.

A nős csendőrök kötelesek legkésőbb egy órával az 118.
ébresztő után magán lakásukról a laktanyába visszatérni.

Ha a nőknek a laktanyán kívül való hálása a szol- 119.
gálatra vagy fegyelemre káros eseteket idézne elő, — akkor
ezen engedmény a szakasz-, szárny- vagy a csendőrség-
parancsnokság által bizonyos időre avagy tartósan — épen
úgy mint a takarodón túli kimaradással való visszaélés ese-
tén — megszüntethető.

120. Letartóztatott egyéneket rendszerint nem szabad éjen át a csendőr laktanyában tartani, hanem azok a helyben levő törvényszéki, járásbirósági, szolgabirósági vagy községi fogházba átvételi elismervény mellett átadandók.

13. §.

Zármegjegyzés.

121. Az 1851. évi december hó 31-dikén 13,976. számú rendelettel a volt csendőrségi fő-felügyelőség által kiadott laktanya-rend, valamint minden azóta megjelent és a jelen szabályzattal nem összhangzó rendelet és parancs ezennel hatályon kívül helyeztetik.
122. Ennélfogva az előjárónak a jelsíppal való jelzése is elmarad.
123. Minden netalán még megkivántató részletes intézkedést a csendőrség-parancsnokságok saját hatáskörükben tegyenek meg.

B u d a p e s t, 1876. october hó 7-én.

A magy. kir. honvédelmi minister:

Szende Béla s. k.

TARTALOM.

	<i>Oldal.</i>
1. §. Laktanya-rend	3
2. §. Szoba-rend	7
3. §. Ügyeleti szolgálat	13
4. §. Készültség	14
5. §. Laktanya-szemle	15
6. §. A m. kir. honvédelmi miniszternek, a m. kir. belügyminiszternek, a horvát-szlavon-dalmát országok bánjának, továbbá a fő- és alispánnak fogadtatása	17
7. §. Orvosi szemle	18
8. §. Közétkezés	19
9. §. Elszállásolási átalány	22
10. §. Napirend	23
11. §. Ébresztő és takarodó	23
12. §. Egyéb határozványok	25
13. §. Zármegjegyzés	26

